

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Ιστορία της θεραπευτικής και νοσηλευτικής

Η νοσηλευτική στον 21^ο αι. - Προκλήσεις και νέες νόσοι

ΟΗΕ και Διεθνείς οργανισμοί

- 1945 Ο.Η.Ε.
- 1945 F.A.O.
- 1946 UNICEF ⇒ CCCD για παιδιά και ειδικότερα για τον εμβολιασμό
- 1948 Π.Ο.Υ.
  - Malaria Eratication program 1957-1980

Μεταβαλλόμενη νοσολογία

- 1990-1 Πόλεμος του Κόλπου
- 1991-4 Πόλεμος πρώην Γιουγκοσλαβίας
- 2001 Αφγανιστάν
- 2003 Ιράκ
- ....

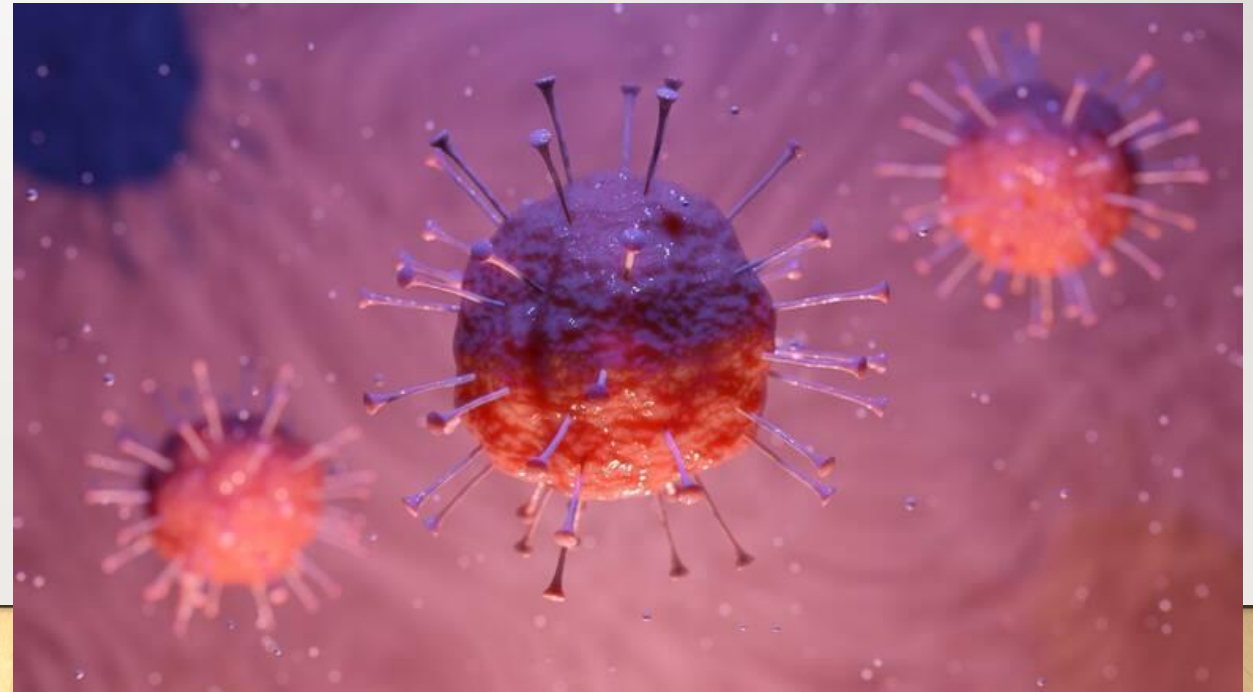
Πανδημίες βακτηριογενείς:

- Πανούκλα
- Χολέρα

Πανδημίες ιογενείς:

- Ευλογιά
- Variola
- Κίτρινος πυρετός
- Ρωσική γρίπη
- Ισπανική γρίπη
- Ασιατική γρίπη
- Polio
- Η γρίπη του Χονγκ Κονγκ
- Γρίπη των χοίρων
- Sars
- Ebola
- Mers
- Zika
- Covid-19

Πανδημίες που προκαλούνται από
βακτήρια

Πανούκλα ή πανώλη

Είναι οξεία [λοιμώδης νόσος](#). Προκαλείται από το [βακτήριο *Yersinia pestis*](#). Μεταδίδεται στον άνθρωπο από το τσίμπημα [ψύλλων](#), που παρασιτούν σε [μαύρο αρουραίο](#). Μεταδίδεται με άμεση ή έμμεση επαφή. Στις περιπτώσεις πνευμονικής πανώλης, μεταδίδεται με τα σταγονίδια. Εκδηλώνει υψηλό πυρετό και τοξική κατάσταση. Εμφανίζεται σε τρεις μορφές:

- βουβωνική (έντονη αιμορραγική λεμφαδενίτιδα),
- πνευμονική, που είναι ιδιαίτερα μολυσματική μορφή (βαριά [πνευμονία](#))
- σηψαιμική.

Η σηψαιμική και η πνευμονική μορφή είναι πάντα θανατηφόρες, εάν η θεραπευτική αγωγή δεν είναι ταχύτατα αποτελεσματική.

Οι [σουλφοναμίδες](#) και τα [αντιβιοτικά](#), όπως η [στρεπτομυκίνη](#) είναι αποτελεσματικές κατά του πανωλικού [βακτηρίου](#). Η νόσος οδηγεί σε θνητότητα 40-60% χωρίς θεραπεία, ενώ για όσους λαμβάνουν θεραπεία η θνητότητα είναι 1-15%.

Η πανώλη είναι γνωστή από την [αρχαιότητα](#). Ο [λοιμός των Αθηνών](#). Ο [λοιμός του Ιουστινιανού](#) τον 6ο αι. Η μεγάλη επιδημία του 14ου αιώνα η οποία ονομάστηκε [μαύρος θάνατος](#). Μετά τον 14ο αιώνα, η νόσος έγινε ενδημική και για 300 χρόνια υπήρχαν επιδημικές εξάρσεις. Στα τέλη του 19ου αιώνα, σημειώθηκε [πανδημία](#).

Σήμερα, ενδημικές εστίες υπάρχουν κυρίως στην Ασία, στην [Αφρική](#) και στη [Νότια Αμερική](#).

Στην [Ασία](#) η νόσος μεταφέρεται κυρίως από το [τροπικό](#) *Marmota himalayana*, ζώο που θηρεύεται κυρίως για τη γούνα του.

Η πανώλη ανήκει στις 5 σοβαρότερες μεταδιδόμενες ασθένειες.

Η προφύλαξη επιτυγχάνεται με μέτρα που λαμβάνονται από την [Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας](#) (ΠΟΥ), η τήρηση των οποίων είναι υποχρεωτική.

Σημαντικότερες επιδημίες πανώλης

- [542](#) - Η πανώλη του Ιουστινιανού (ήταν αυτοκράτορας) ξεκίνησε από την Αίγυπτο.
- [610](#) - Η πανώλη φτάνει στην Κίνα, περνώντας από τη Μέση Ανατολή στην Περσία (Ιράν) και στην Ινδία.
- [1330](#) - Οι Μογγόλοι επιδρομείς μεταναστεύουν δυτικά, φέρνοντας την πανώλη μαζί τους.
- [1347](#) - Η δεύτερη πανδημία πανώλης, ο Μαύρος Θάνατος, σαρώνει τη Μέση Ανατολή και την Ευρώπη
- [1665](#) - Η μεγάλη Πανώλη πλήττει το Λονδίνο. Ανακόπτεται από τη Μεγάλη Πυρκαγιά που το 1666 έκαψε σχεδόν όλη τη πόλη
- [1721](#) - Η δεύτερη πανδημία εξασθενεί τελικά στη Γαλλία. Συνεχίζεται όμως στη Μέση Ανατολή.
- [1855](#) - Τρίτη πανδημία πανώλης ξεσπάει στην Κίνα. Το 1890 απομονώνεται το βακτήριο και αναπτύσσεται το εμβόλιο.
- [1900](#) - Επιδημία εννέα ετών στο Σίδνεϊ και στο Σαν Φρανσίσκο. Σβήνει όταν εξοντώνονται οι αρουραίοι.
- [1960](#) - Το Βιετνάμ γίνεται η κυριότερη εστία μόλυνσης, ιδίως κατά τον πόλεμο με τις ΗΠΑ.

Χολέρα

Η **χολέρα** είναι ένα **νόσημα** που προκαλείται από το **βακτήριο** *Vibrio cholerae* και χαρακτηρίζεται από έντονη **διάρροια**, η οποία προκαλεί αφυδάτωση. Οφείλεται στην κατανάλωση **νερού**, **γάλακτος**, ή **τροφών** που έχουν μολυνθεί εξαιτίας των ανθυγιεινών τρόπων λειτουργίας της ύδρευσης και της αποχέτευσης.

Συμπτώματα:

Το αρχικό στάδιο της ασθένειας είναι ξαφνικό, με τις περιόδους επώασης να ποικίλλουν από 6 ώρες σε 5 ημέρες. Κοιλιακοί μυϊκοί σπασμοί, ναυτία, εμετός, αφυδάτωση και κλονισμός είναι μερικά συμπτώματα. Μετά από σοβαρή απώλεια υγρών και ηλεκτρολυτών, μπορεί να επέλθει ο θάνατος.

Διάγνωση:

Η χολέρα μπορεί να επιβεβαιωθεί με την απομόνωση του βακτηρίου από τα κόπρανα των μολυσμένων ατόμων, αφού πραγματοποιηθεί καλλιέργεια του μικροοργανισμού.

Θεραπεία:

Το **νερό** και η αντικατάσταση των ηλεκτρολυτών είναι οι κύριες θεραπείες για την χολέρα, καθώς η **αφυδάτωση** και η διάλυση των ηλεκτρολυτών γίνεται πολύ γρήγορα. Η γρήγορη θεραπεία κατά της αφυδάτωσης είναι λειτουργική, ασφαλής και φτηνή.

Το κύριο αντιβιοτικό που χρησιμοποιείται είναι η δραστική ουσία **τετρακυκλίνη** (tetracycline). Άλλα αντιβιοτικά που έχουν χρησιμοποιηθεί είναι η **κοτριμοξαζόλη** (cotrimoxazole), **ερυθρομυκίνη** (erythromycin), **δοξυκυκλίνη** (doxycycline), **χλωραμφενικόλη** (chloramphenicol) και **φουραζολιδόνη** (furazolidone).

Πρόληψη:

Η κακή υγιεινή, το μολυσμένο νερό και ο μη υγιεινός χειρισμός τροφίμων είναι οι κύριες αιτίες. Η κατάλληλη θέρμανση του νερού και η καλή υγιεινή μπορούν να προλάβουν τις μολύνσεις από το **βακτήριο**.

Πανδημίες που προκαλούνται από
ιούς

Ευλογιά

Η ευλογιά ήταν μια μολυσματική ασθένεια που πρόσβαλλε τον άνθρωπο και την προκαλούσαν δύο στελέχη ιών: ο *Variola major* ή ο *Variola minor*. Η ασθένεια είναι γνωστή και με τη λατινική ονομασία *Variola*, που παράγεται από το λατινικό *various*, που σημαίνει «με στίγματα», που εμφανίζονται με την ασθένεια. Στα αγγλικά αναφέρεται και ως «pox» ή «κόκκινη πανούκλα». Ο όρος «small pox» χρησιμοποιήθηκε τον 15ο αιώνα για να ξεχωρίσει την ευλογιά από τη σύφιλη (=great pox). Η τελευταία διάγνωση ατόμου που προσεβλήθη από ευλογιά με φυσικό τρόπο καταγράφηκε το 1977.

Η ευλογιά εντοπιζόταν κυρίως στα αιμοφόρα αγγεία του δέρματος, του στόματος και του λαιμού. Στο δέρμα προκαλούσε χαρακτηριστικά ερυθματώδη εξανθήματα και αργότερα φουσκάλες γεμάτες υγρό. Ο ιός *V. major* προκαλούσε πιο σοβαρή μορφή της νόσου και είχε συνολικό ποσοστό θνησιμότητας 30-35%. Ο *V. minor* προκαλούσε μια πιο ήπια μορφή ευλογιάς, που θανάτωνε περίπου το 1% των προσβαλλόμενων.

Ο Άγγλος γιατρός Έντουαρντ Τζέννερ απέδειξε την αποτελεσματικότητα του ιού της δαμαλίτιδας για να προστατεύει τον άνθρωπο από την ευλογιά, το 1796.

Ο εμβολιασμός μέσα σε τρεις ημέρες από την έκθεση στον ιό αποτρέπει σημαντικά τη σοβαρότητα των συμπτωμάτων της ευλογιάς στη συντριπτική πλειοψηφία των ανθρώπων.

AIDS

- Το σύνδρομο επίκτητης ανοσολογικής ανεπάρκειας (AIDS: **acquired immune deficiency syndrome**)
- **Νόσος** του ανοσοποιητικού συστήματος ⇒ Προκαλείται από τον ιό της ανθρώπινης ανοσοεπάρκειας (**H**uman **i**mmunodeficiency **v**irus **HIV**).
- Μεταδίδεται με τη σεξουαλική επαφή, τη μετάγγιση αίματος, τις μολυσμένες υποδερμικές βελόνες και από τη μητέρα στο παιδί κατά την εγκυμοσύνη, τον τοκετό και τον θηλασμό.
- Προφύλαξη από την HIV λοίμωξη, πρωταρχικά μέσω του ασφαλούς σεξ και των προγραμμάτων ανταλλαγής συρίγγων και βελονών.
- Δεν υπάρχει θεραπεία ίασης ή προληπτικό εμβόλιο. Η αντιρετροϊκή θεραπεία επιβραδύνει την εξέλιξη της νόσου. Παρότι η θεραπεία αυτή μειώνει τον κίνδυνο θανάτου και επιπλοκών από τη νόσο, τα φάρμακα αυτά είναι υψηλού κόστους και σχετίζονται με παρενέργειες οφειλόμενες αποκλειστικά σε αυτά (οι οποίες πολλές φορές συνδυάζονται με τις παρενέργειες που προκαλεί η χρόνια HIV λοίμωξη).
- Ο ιός και η νόσος αναφέρονται συχνά μαζί ως HIV/AIDS. Η νόσος είναι τεράστιο πρόβλημα υγείας σε πολλά μέρη του κόσμου, και θεωρείται πανδημία, δηλαδή μία έκρηξη της ασθένειας που επηρεάζει μια ευρεία περιοχή και εξαπλώνεται ενεργά. Το 2010 περίπου 34 εκατομμύρια άνθρωποι είχαν HIV λοίμωξη παγκοσμίως. Ως το 2009 προκάλεσε σχεδόν 30 εκατομμύρια θανάτους.
- Η γενετική έρευνα δείχνει ότι ο HIV προήλθε από την Κεντροδυτική Αφρική.

Ασθένεια τρελών αγελάδων

- Η ασθένεια μεταδόθηκε στις αγελάδες από τα πρόβατα που έπασχαν από την τρομώδη θανατηφόρα νόσο (scrapie) που προσβάλλει τα ζώα αυτά.

Μεταδόθηκε από τα πρόβατα στις αγελάδες λόγω του ότι δίνονταν στις αγελάδες τροφές που προέρχονταν από μολυσμένα πρόβατα των οποίων τα πτώματα χρησιμοποιούνταν για την κατασκευή ζωοτροφών.

Οι άνθρωποι μολύνθηκαν καταναλώνοντας κρέας που προερχόταν από βοοειδή που έπασχαν από την ασθένεια αυτή. Επίσης η μετάδοση είναι δυνατή λόγω μετάγγισης αίματος ή μεταμόσχευσης ιστών ή οργάνων από ασθενείς που έχουν πληγεί από τη νόσο.

- Στον άνθρωπο εκδηλώνεται μια νέα μορφή σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας τύπου Creutzfeldt- Jakob, ασθένεια που είναι πάντοτε θανατηφόρα. Αν και περιγράφηκε για πρώτη φορά το 1920, εκείνο όμως το οποίο την έφερε στην επικαιρότητα είναι δύο γεγονότα:
1. Το πρώτο είναι η εμφάνιση μια νέας μορφής ή καλύτερα μιας **παραλλαγής της ασθένειας του Κρόϊτςφελτ-Γιάκοπ** η οποία φάνηκε κατά τα τελευταία χρόνια και γεγονός πολύ ανησυχητικό, εκδηλώνεται σε νεαρά άτομα.
Ο μέσος όρος ηλικίας των ατόμων που προσβάλλονται είναι 29 ετών ενώ στην κλασική μορφή της νόσου, ο μέσος όρος είναι 65 ετών. Επίσης έχει μεγαλύτερη διάρκεια εξέλιξης (14 μήνες για τη νέα μορφή της νόσου ενώ για την κλασική είναι 4,5 μήνες)
2. Το δεύτερο είναι ότι η παραλλαγή της ασθένειας, σχετίστηκε άμεσα με την ασθένεια των τρελών αγελάδων και μεταδίδεται από τα ζώα στον άνθρωπο
- Ο υπεύθυνος παράγοντας για την μετάδοση της ασθένειας είναι μια παθολογική πρωτεΐνη το **prion** που στα Ελληνικά έχει ονομασθεί προ-ιός.

Νόσος Έμπολα

Η Νόσος Έμπολα (EVD) ή αιμορραγικός πυρετός Έμπολα (EHF) είναι μια νόσος που προκαλείται από τον ιό Έμπολα. Τα συμπτώματα συνήθως εμφανίζονται δύο μέρες έως και τρεις εβδομάδες μετά την επαφή με τον ιό και σε αυτά περιλαμβάνονται πυρετός, πονόλαιμος, μυϊκοί πόνοι και πονοκέφαλος. Συνήθως, συνοδεύονται από ναυτία, εμετό και διάρροια και ταυτόχρονα μειωμένη λειτουργία του συκωτιού και του/των νεφρού/ών. Σε αυτό το στάδιο, ορισμένα άτομα αρχίζουν να εμφανίζουν αιμορραγία.

Δεν υπάρχει ειδική θεραπεία για την ασθένεια. Στις προσπάθειες για παροχή βοήθειας σε άτομα που έχουν μολυνθεί περιλαμβάνονται είτε η από του στόματος θεραπεία ενυδάτωσης (η πόση ελαφρώς γλυκού ή αλμυρού νερού) ή τα υγρά με ενδοφλέβια έγχυση. Η νόσος έχει υψηλά ποσοστά θνησιμότητας: ποσοστό 50% έως και 90% των ατόμων που μολύνονται από τον ιό, καταλήγει συνήθως στον θάνατο.

Τέλη του 2016 αναφέρθηκε ότι η δραστική ουσία rVSV-ZEBOV σύμφωνα με τον ΠΟΥ είναι αποτελεσματικό μετά από κλινικές μελέτες. Δοκιμάστηκε για πρώτη φορά στην πληττόμενη Γουινέα το 2014. Το καλοκαίρι του 2018 στη Δημοκρατία του Κογκό εκδηλώθηκε εκ νέου ο αιμορραγικός πυρετός Έμπολα, όπου πάνω από 28.000 άνθρωποι εμβολιάστηκαν με την ουσία rVSV-ZEBOV. Η αποτελεσματικότητά του αγγίζει το 97 %. Τον Οκτώβριο του 2019 αδειοδοτήθηκε το εμβόλιο από τον Ευρωπαϊκό οργανισμό EMA. Η Ρωσία εξέλιξε τη δραστική ουσία GamEvac-Combi. Μέχρι τον Απρίλιο του 2019 είχε δοκιμαστεί σε περίπου 1000 ανθρώπους στην Γουινέα. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το εμβόλιο ήταν αποτελεσματικό σε ποσοστό 97%.

Σύνδρομο του Κόλπου

Τι είναι το Σύνδρομο του Κόλπου;

- Είναι μια ασθένεια που αναφέρθηκε από τους βετεράνους πολεμιστές του 1991 στον Περσικό Κόλπο. Χαρακτηρίζεται από μια σειρά από ιατρικά ανεξήγητα συμπτώματα. Δεν ήταν πάντα σαφές κατά πόσο αυτά τα συμπτώματα σχετίζονται με τις υπηρεσίες του πολέμου του Κόλπου, ή η εμφάνιση των ασθενειών των βετεράνων του πολέμου του Κόλπου είναι υψηλότερος από τον υπόλοιπο πληθυσμό.
- Το «σύνδρομο του Κόλπου» συνδέθηκε τελικά με την έκθεση των βετεράνων στρατιωτών σε τοξικές ουσίες.

Συμπτώματα του συνδρόμου του Κόλπου Πόλεμο

- Τα συμπτώματα που σχετίζονται με το σύνδρομο είναι ευρύτατα, συμπεριλαμβανομένης της χρόνιας κόπωσης, της απώλειας του ελέγχου των μυών, πονοκεφάλους, ζάλη και απώλεια της ισορροπίας, προβλήματα μνήμης, των μυών και πόνος στις αρθρώσεις, δυσπεψία, δερματικά προβλήματα, δυσκολία στην αναπνοή, και ακόμη και αντίσταση στην ινσουλίνη αλλά και θάνατοι από καρκίνο του εγκεφάλου, αμυοτροφική πλευρική σκλήρυνση (γνωστή και ως νόσος Lou Gehrig), σκλήρυνση κατά πλάκας και ινομυαλγία.

Γρίπη

Το ακρωνύμιο **H^{*} N^{*}** (π.χ. H1N1, H5N1) έχει καθιερωθεί διεθνώς από τον [Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας](#) για το χαρακτηρισμό και διαφοροποίηση των διαφόρων στελεχών του ιού της γρίπης τύπου A (Influenza virus type A).

Τα γράμματα "H" και "N" υποδηλώνουν δύο γλυκοπρωτεΐνες που βρίσκονται στην επιφάνεια του ιού.

- το "H" αντιστοιχεί στη γλυκοπρωτεΐνη [αιμαγλουτινίνη](#) (Hemagglutinin), ενώ
- το "N" στη γλυκοπρωτεΐνη [νευραμινιδάση](#) (Neuraminidase).
- Οι αριθμοί " και * υποδηλώνουν τον (υπο-)τύπο αυτών των πρωτεϊνών, π.χ. H1N1 είναι το στέλεχος του ιού της γρίπης A που έχει στην επιφάνειά του την αιμαγλουτινίνη τύπου 1 και την νευραμινιδάση τύπου 1.

Εχουν βρεθεί και μελετηθεί 16 διαφορετικοί τύποι αιμαγλουτινίνης (H1-16) και 9 νευραμινιδάσης (N1-9), εκ των οποίων οι H1-H3 και N1-N2 συναντώνται συχνότερα στα στελέχη του ιού που προσβάλλουν ανθρώπους.

Γρίπη H1N1

- Η **πανδημία γρίπης** ήταν μια πανδημία της γρίπης των χοίρων (στα πρώτα της στάδια χαρακτηριζόταν ως επιδημία) που προκαλείται από τον ιό H1N1 και μεταδίδεται από άνθρωπο σε άνθρωπο. Πρόκειται για μια μετάλλαξη της **γρίπης** με **γενετικό υλικό** από τέσσερις προϋπάρχουσες μορφές του **ιού**: δύο από τη γρίπη των χοίρων (ένα από Βόρεια Αμερική και ένα από Ευρασία), ένα από τη **γρίπη των πτηνών**, και ένα από την ανθρώπινη κοινή γρίπη. Έγινε γνωστός και ως:
- **γρίπη Α (H1N1)**: ονομασία από τον **Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας**.
- **γρίπη των χοίρων**: η επικρατέστερη λαϊκή ονομασία
- **γρίπη H1N1** καθώς και
- **ιός τύπου H1N1**

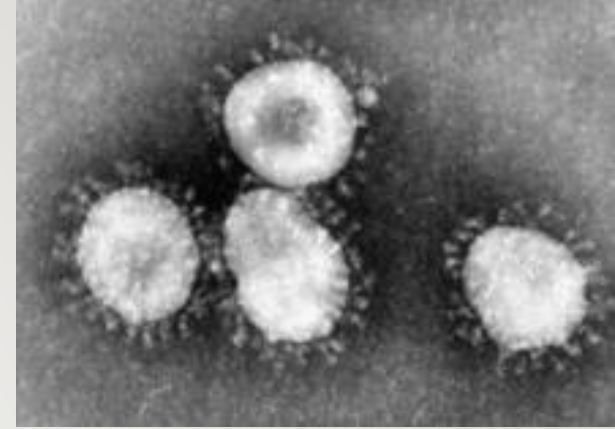
Γρίπη των πτηνών H5N1

- Η **γρίπη των πτηνών** είναι τύπος γρίπης ο οποίος προκαλείται από **ιούς** που προσαρμόζονται στους οργανισμούς των **πτηνών**. Ο πλέον επικίνδυνος τύπος είναι η υψηλά μεταδοτική γρίπη των πτηνών (HPAI, *highly pathogenic avian influenza*). Η γρίπη των πτηνών είναι παρόμοια με την **γρίπη των χοίρων**, **κυνική γρίπη**, **γρίπη των ιπποειδών**, καθώς και την ανθρώπινη **γρίπη**, ως ασθένεια που προκαλείται από στελέχη ιών γρίπης που έχουν προσαρμοστεί σε κάποιον συγκεκριμένο οργανισμό. Από τους συνολικά 3 τύπους **ιών γρίπης** (**A**, **B**, και **C**), η γρίπη τύπου είναι **ζωονοτική** μόλυνση η οποία ως έδρα έχει σχεδόν αποκλειστικά τα πτηνά. Ως γρίπη των πτηνών, αναφέρεται συνήθως ο τύπος γρίπης A.
- Ο πλέον υψηλά μεταδοτικός τύπος είναι ο **H5N1**, εμφανίστηκε αρχικά στην Κίνα το 1996

SARS

Το **σοβαρό οξύ αναπνευστικό σύνδρομο**, γνωστό και ως **SARS**, (αρκτικόλεξο της αγγλικής ονομασίας *severe acute respiratory syndrome*) είναι ιογενής νόσος του αναπνευστικού συστήματος, ζωονοσικής προέλευσης, η οποία προκαλείται από τον κορονοϊό του SARS. Μια επιδημία του SARS καταγράφηκε από τον Νοέμβριο του 2002 μέχρι τον Ιούλιο του 2003 στη νότια Κίνα. Συνολικά καταγράφηκαν σε 37 χώρες 8.098 περιστατικά και 774 επιβεβαιωμένοι θάνατοι, με τα περισσότερα περιστατικά να παρατηρούνται στην Κίνα και Χονγκ Κονγκ (θνητότητα 9,6%), σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας. Τα τελευταία περιστατικά καταγράφηκαν το 2004 και από τότε δεν έχουν αναφερθεί νέα. Το 2017, Κινέζοι επιστήμονες ανακοίνωσαν ότι ο ιός προερχόταν από ρινολοφίδες νυχτερίδες των σπηλαίων της επαρχίας Γιουνάν, με ενδιάμεσο ξενιστή τη μοσχογαλή

SARS-CoV-2 ή COVID-19

Ο κορονοϊός σοβαρού οξέος αναπνευστικού συνδρόμου τύπου 2, γνωστός ως SARS-CoV-2, επίσης γνωστός και ως κορονοϊός 2019 (2019 novel coronavirus, 2019-nCoV), είναι ένας κορονοϊός με γονιδίωμα μονόκλωνου RNA θετικής πολικότητας. Ο ιός είναι η αιτία της ασθένειας του κορονοϊού 2019 (COVID-19) και είναι μεταδοτικός μεταξύ των ανθρώπων. Υπάρχει εμβόλιο κατά του ιού. Ο SARS-CoV-2 έχει γενετικές ομοιότητες με τους κορονοϊούς του SARS (SARS-CoV) (σε ποσοστό 79,5%) και της νυχτερίδας (96%), γεγονός που καθιστά πιθανή την προέλευση του από τις νυχτερίδες, αν και πιστεύεται ότι εμπλέκεται και ένας ενδιάμεσος ξενιστής, ίσως ο παγκολίνος.

Συμπτώματα της COVID-19.

Ο SARS-CoV-2 είναι υπεύθυνος για την πανδημία κορονοϊού 2019-20, μία κατάσταση τεράστιου διεθνούς ενδιαφέροντος που αφορά τη δημόσια υγεία. Ο κορονοϊός αυτός κατά πάσα πιθανότητα πρωτοεμφανίστηκε στην πόλη Γουχάν, της Κίνας. Μεταδίδεται από άνθρωπο σε άνθρωπο κυρίως μέσω αναπνευστικών σταγονιδίων, αερομεταφερόμενων (airborne), τα οποία παράγονται κατά τη διάρκεια του βήχα, του φταρνίσματος, ή της ομιλίας. Από την ημέρα της έκθεσης έως την εμφάνιση συμπτωμάτων (χρόνος επώασης) μεσολαβούν 2 έως 14 ημέρες. Η διάγνωση γίνεται με την αλυσιδωτή αντίδραση πολυμεράσης (PCR) με το δείγμα να λαμβάνεται από ρινοφαρυγγικό επίχρισμα, στοματοφαρυγγικό επίχρισμα, πτύελα, ή υλικό αναρρόφησης από τον τραχειοσωλήνα (σε διασωληνωμένους ασθενείς). Η ακριβής διάγνωση απαιτεί εργαστηριακή ταυτοποίηση του ιού με την ανίχνευση του γενετικού του υλικού (RNA) με την παραπάνω εξέταση.

Το **εμβόλιο COVID19** έχει σκοπό να προσδώσει ανοσία κατά της ασθένειας COVID-19. Το πρώτο εμβόλιο που εγκρίθηκε είναι το Comirnaty των Pfizer & BioNTech. Εμβολιασμοί ξεκίνησαν στις ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Καναδά και Ισραήλ στις 14 Δεκεμβρίου 2020. Το δεύτερο εγκεκριμένο εμβόλιο κατά της ασθένειας αυτής ήταν της Moderna COVID-19. Το τρίτο εμβόλιο εγκεκριμένο στην Ε.Ε. ήταν το AZD1222 της AstraZeneca και του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης και το τελευταίο της Johnson&Johnson. Σε παγκόσμιο επίπεδο, μέχρι τον Δεκέμβριο του 2020, συνολικά 232 υποψήφια εμβόλια βρίσκονταν σε εξέλιξη. Αν και σε πολλά από αυτά ολοκληρώθηκαν οι κλινικές δοκιμές (φάση III) εντούτοις δεν κυκλοφόρησαν λόγω του ψηλού κόστους αλλά και της επιτυχούς δράσης των προγενέστερων.

Συμπτώματα της COVID-19

(ασθένεια κορονοϊού 2019)

Συστημικά

- Πυρετός
- Κόπωση

Νεφρά:

- Μειωμένη λειτουργία

Γαστρικά:

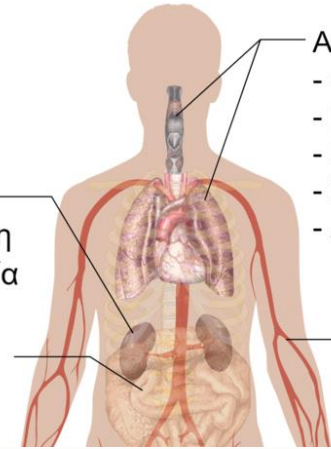
- Διάρροια

Αναπνευστικό:

- Φτάρνισμα
- Καταρροή
- Πονόλαιμος
- Ξηρός βήχας
- Δύσπνοια

Κυκλοφορικό:

- Μειωμένα λευκά αιμοσφαίρια

ΣΤΟ ΕΠΙΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ

13. Σχέσεις ασθενών - νοσηλευτών:

Μελέτη περιπτώσεων: τα Σανατόρια στην Ελλάδα